

Kurucusu: Dr. Mehmet Ali UZ Yayın Kurulu: Dr.
Mehmet Ali UZ Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU Hasan
YAŞAR Ahmet ÇELİK Ali IŞIK Av. Serdar
CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 47
15 Nisan 2026 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

f /akademiksayfalar

www.merhabahaber.com

İKTİBAS*

KONYA'YI ZİYARET

Cenubî Anadolu yaylasının tarihî şehirlerini kat eden trenle Konya'ya rahatça seyahat etmek mümkündür. Fakat yolculuğu daha cazibeli yapmak istersek yolu Ankara üzerine uzatmak lazımdır. Ankara Ovası çıplak bir sahadır. Hatta Anadolu'nun en çıplak sahalarından biri... Ve hatta eski zamanlarda burası Büyük Tuz Çölü diye anılırdı. Bu sahanın iklim verimi ve tarihî oluşuna ait vesikalar bugün elimizde mevcuttur.

Eskişehir'den Toroslar'a uzanan meşhur Roma-Bizans yolu Ankara'nın tam göbeğinden geçer. O zamanların seyyahları bu sahanın susuzluğundan ve kuruluğundan büyük sıkıntı içinde kalındığını bildikleri için ancak zaruret halinde bu yolu tercih ederlerdi. Şimdi bile bu saha gözcü yeşilliklerden mahrumdur. Şurada burada büyük bir emekle yetiştirilen ekin ve yerlilerin başlıca gıdalarından biri olan kavurma yapılan muazzam koyun sürüleri bu sahadan geçilirken

ekseriya göze çarpar. Fakat modern hayat ve bilhassa endüstrinin Anadolu'nun içine kadar yayılabilmesi ile burarlardaki mazinin asırlık tozlarının yavaş yavaş kalktığını; rayla, kamyonlarla medenî hayatın kuru toprakları filizlediğini görüyoruz.

Mamafih Ankara bu ovanın incisidir. Göz alan açıklıklar, ovaları yalayan tepeler, eskiden inşa edilip de çoktandır toprak altında kalmış kulelerin yerlerini belli eden çıkıntılar, uzaklarda ve daha ötede parlayan Büyük Tuz Gölü, karla örtülü burcu görünen Hasan Dağı, Konya yolculuğu yapan yolcuların gözünü dolduran manzaralardır. Derken dağların eteklerine kadar uzanan adeta bir yeşillik adası meydana getirmiş gibi bahçe ve ağaçların ortasında birdenbire Konya görünür. Ağaçsız, çiplak ve çorak yerlerden ge-

len Selçuk Beylerinin bu güzelliğin cazibesine kapılıp Konya'yı kendilerine merkez yapmış olmalarına hayret etmemek lazımdır. Selçuklular gelmeden evvel de Konya eski bir şehirdi. Grek'ler buraya İkoniyon tabir ederlerdi. Bu ismin insan neslini tahrip eden büyük selden sonra yarı ilâh sayılan Prometheus'un yarattığı ve yaşattığı sembolik topraktan heykel yapan ikon'lardan geldiği rivayet edilir.

Harabeler, yazılar ve seyahatlerin kayıtları Roma-Bizans imparatorları zamanında buraların zengin bir yer olduğunu gösteriyor. Fakat tarihte Konya'nın en şa'saalı devirleri, Selçuk Beylerinin bahçeler arasında hükümdarlıklarını kurup medeniyeti filizledikleri günlerdir. Bugün Konya Kalesi üzerindeki sarayların enkazlarından az bir

şey kalmıştır. Fakat Kalenin yanındaki Alâeddin Camii bütün haşmetiyle hâlâ duruyor. Şarkın mimarî tarzını andıran büyük sütunlar, Alâeddin Camii ve mahrutî kalesiyle yanındaki Türbe inşa tarihi olan 1220 senesinden beri pek cüzî bir değişikliğe uğramıştır. Zarif dış silüetleri, iç tezyinatı, kubbeleri ve mahrutî kuleleri ile Selçuk şehirlerinde aynı Türk mimarî karakteri gözükür. Bunları Niğde'de, Sivas'ta, Kayseri'de de görebilirsiniz. Fakat hiçbir yerde Konya'da olduğu kadar bol ve muhteşem değildir.

Konya Tepesi'nin eteğinde İnce Minareli Camii vardır. Bu Cami bütün Selçuk eserleri arasında en mükemmel tezyin edilmiş olanıdır. Fakat maatteessüf, Camiye bütün hususiyeti veren bu güzel minare, yakın zamanlarda düşen yıldırımla yıkıldığından bir

harabe yığını haline gelmiştir.

Dıştan daha klâsik ve sade görünen fakat fevkalâde zengin dahilî tezyinatı ile şöhret bulmuş olan Karatay Medresesi de İnce Minare'nin yanındadır.

Konya'nın bütün Selçuk eserlerini teker teker saymakla bitmez. Bunların hepsi ayrı ayrı güzel ve caziptir. Fakat İnce Minareli Cami'yi inşa eden ve Türk sanat tarihinin en mühim kıymetlerinden biri olan Abdullah'ın oğlu Kel-luk'un yaptığı Vezir Naib Ata Camii ve Türbesinden bahsetmemek bir hata olur. Türbenin üzerinde diğerlerinde olduğu gibi mahrutî bir kule vardır. İçinin tuğlalarının rengi mavi, Turquvaise, (yeşil-mavi) olmasına rağmen bu renklerin birbiriyle şahane intizaçlarının vermiş olduğu estetik güzelliğe ender tesadüf edilir.

81, Konya, III. 20. - Mevlevî Dîşami /: dervis kotoslor :/

Bu büyük eserler inşa edilirken Selçuk Sultanlığı çoktan inhitat devrine girmişti. Moğol istilası birliği bozmuştu. Danişmenler, Karamanoğulları ve nihayet Osmanoğulları gibi aileler meydana geldi. Anadolu'nun bu büyük şehri Konya uzun müddet eski ehemmiyetini kaybetti. Grek'lerin Myrioketton dedikleri Sultan Dağları geçitlerinde mahvolan büyük Bizans ordusunun bakiyesini toplayan Manuel Komnenos zamanında, yahut bahçe duvarlarını aşarak Konya'nın dış mahallelerine giren ve Kilikya Nehri'ni geçerken boğulan Alman İmparatoru Frederik Barbarosa devirlerinde olduğu gibi Konya istila hedefi ol-

maktan artık çıkmıştı.

On dördüncü asırda gözlerini Anadolu'ya çevirmiş olan milletler daha ziyade Karamanlarla alakadar oldular. O zamanlar Fransız sefirleri Karaman Beyliklerinin saraylarını ziyaret ederlerdi. Aynı asırda şimâlî şarkide daha geniş bir sultanlık merkez şehri Bursa'dan büyük bir hızla yayılıyordu. Fakat Konya unutulmamıştı. Çünkü İslâm âleminin en büyük dinî müesseselerini kucagında barındırıyordu. On üçüncü asır Celâleddin-i Rumî'nin Mevlevî tarikatını Konya'da kurduğu devirdir.

Mevleviler daha ziyade tarikatlarının dinî felsefesi, yüksek mistisizmi, fikrî mü-

samahakârlığı ve halifelerine bıraktıkları asil an'aneleriyle şöhret bulmuşlardır. Celaledin-i Rumi'nin yaşadığı ve öldüğü yer Konya'dır. İstanbul'daki Osmanlı padişahlarının mezarlarının azametini gölgede bırakan mezarı da Konya şehrinde. Şimdi müze olarak kullanılan Mevlî Camii, tarikata mensup olanların hibe etmiş oldukları paha biçilmez hazinelerle doludur.

Mevlevî Tarikatının Konya'da doğmuş ve yerleşmiş olması, bu tarikatın geniş bir halk kitlesinin edebî ve fikrî faaliyetine mâkes olması keyfiyeti karşısında zamanın hükümdarları bu şehre hususî bir alâka göstermek ihtiyacını duydular. Karamanoğulları, Osmanlılar bu şehirde bu vesile ile birçok imar faaliyeti gösterdiler. 19'uncu asırda her ne kadar mimarî zevk ve kudret eski ihtişamını kaybetmiş olmasına rağmen bu devre ait misaller görünür. Konya'da Mimar Sinan'ın dehasına atfedilen bir cami de vardır.

Konya'yı ziyaret eden seyyahı karşılayan güzellikler sonsuzdur. Her sokak, her köşe Selçuk eserlerinin güzelliklerinden bir parçasını gösterir. Şehir içinde yürümekten yorulunca büyük bahçeleri ve soğuk suları ile Mercan köyü sizi bekler.

Türkiye ve onun tarihi ile alâkadar olan her seyyahın ilk ziyaret edeceği yer Konya olmalıdır. Şehir her ölçüde ta-

rihî bir gelişmenin ifadesini ve kendisine mahsus bir atmosferi taşır.

Ankara'da bugünkü Türkiye'yi anlayabiliriz. Burası modern bir memleketin modern bir merkezidir. İstanbul'da maziye daha çok hissederiz. Burası tefessüh etmiş, birçok kavimlerin bir zaman gelip geçtiği, bu şehre uygun bütün maddî delilleri koynunda saklayan bir şehirdir. Fakat Konya'da sükûn içinde intizamlı bir surette hakiki Türk mazisinin izlerini taşıyan tipik bir Türk şehrinin bütün an'aneleri vardır. Modern değişiklik Konya'ya girmişti. Fakat teması yumuşak ve hakikidir. Eski adetleri ve an'aneleri bozmamıştır.

Böylece Konya'nın eski binalarında yerlilerin misafirperverliğinde, yaşayışlarında asil Türk mazisinin izlerini bugün hâlâ kuvvetle bulabiliriz.

Ve Konya'yı ziyaretle büyük kazanç, asil an'anelerin maddî zenginlikten daha ehemmiyetli olduğunu anlayan ruhun, âsude hayatın, modern hayatın gürültüleriyle kaybolmadığı zamanlara ait hâtıralarla dolu havayı tenefüs edebilmek imkânını elde etmektir.

Tarihî Tetkikler, Konya'yı ziyaret, Steven Runciman, (Çeviren: Ahmet Armağan), Biz ve Dünya. S.7, s.9/14, 26 Haziran 1944 Pazartesi

AVUSTRALYA GÜNLÜĞÜ-2

-14-

26 Şubat 2023/Pazar

Türkiye'ye dönmeden bana jet ski ile bir de deniz gezisi yaptırmak isteyen oğlum, günlerdir hava tahmin raporlarından denizin durumunu sorguluyordu. Nihayet hafta ortasında bir gün keyifli bir şekilde önümüzdeki pazar günü denizin havasının jet ski gezisi için oldukça uygun olduğunu söyleyip cevabımı beklemeden bir emri vaki ile Avustralya'daki son pazarımızı programlıyor.

Mezkûr pazar günü güneşin ilk ışıklarıyla birlikte yola çıkıyoruz. Sabahın erken vakti olduğundan trafik oldukça sakin. Yarım saat sonra körfezde jet ski ve ufak deniz teknelerinin suya indirildiği rampanın yer aldığı parka giriş yapıyoruz. Otoparktaki bütün park alanları dolu olduğu gibi diğer günlerde yasak olan yol kenarındaki çimenlik alanlarda bile yer kalmamış. Bizden daha

erkeklerin sayısı hiç de az değil. Aynı anda iki teknenin suya indirilip iki teknenin yüklendiği rampanın indirme yönünde azımsanmayacak bir kuyruk var. Neyse fazla beklemeden, bir çeyrek saat kadar sonra jet skimizi suyla buluşturuyoruz. Ardından can yeleklerimizi de giydikten sonra jet skiye atlayıp açıklara doğru yol almaya başlıyoruz.

Moreton Körfezi, Avustralya'nın doğu kıyısında, Brisbane'nin merkezine 14 kilometre uzaklıkta bulunan bir koy. Queensland'in en önemli kıyı kaynaklarından biriymiş. Havza alanı 21.220 km², maksimum uzunluğu 125 km, maksimum genişliği 35 km imiş. Körfezin suları, eğlence amaçlı balıkçılar için popüler bir destinasyonmuş ve pazara deniz ürünleri sağlayan ticari balıkçılar tarafından kullanılmaktaymış. Başta Brisbane Nehri olmak üzere Queensland'in altı önemli akarsuyu bu körfezde denize kavuşuyormuş (https://en.wikipedia.org/wiki/Moreton_Bay).

Deniz oldukça sakin. Zannımca oğlum, fark ettirmemeye çalışsa da kalbi korkudan tiril tiril titreyen babasını düşündüğünden fazla süratli gitmiyor. Yanımızdan geçip giden deniz araçlarının oluşturduğu dalgalar olmasa deniz, tabiri caizse çarşaf gibi.

Sağ tarafımızda üzeri ormanlık bir adaya paralel ilerliyoruz. Kıyısındaki yerleşim yerleri ve

Özel rampasından jet ski denize indiriliyor

insanlar seçilebiliyor. Adanın adı Kuzey Stradbroke imiş. Moreton Körfezi'ndeki 360 adanın büyüklerindenmiş. Bir saat kadar ilerledikten sonra oğlum, üç beş teknenin çapa attığı küçücük bir adayı işaret ederek orada biraz mola verelim, diyor. Yaklaştığımızda buranın bir kum adacığı olduğunu görüyorum. Burada deniz oldukça sığ. Kıyıya çok yaklaşımadan skiden iniyoruz. Kıyıda kimi şemsiyesini kimi çadırını dikmiş kızılı erkekli gençlerin oluşturduğu birkaç grup belli ki burada balık avlayıp piknik yapıyorlar. Oltalarını kumsalda sabitleyen kimi gençler de sere serpe kumlara uzanmış güneşliyor. Kimi de suları boy olmayan kıyıya oldukça yakın kesimde birkaç kulaç atıp gerisin geri dönüyorlar. Daha küçük yaşlarında eğitimini aldıkları için iyi birer yüzücü olan bu insanlar ne yazık ki köpek balığı korkusu yüzünden çarşaf gibi uzanan denizde açılmıyorlar. Bu bakımdan bizim insanımız oldukça şanslı. Balıkçılarımızın zaman zaman ağlarına irili ufaklı köpek balıkları takılsa da denizlerimizde henüz bir köpek balığı vukuatı duymadık.

Uzunluğu tahminen 200-250, en geniş yerinde de eni 100 metreyi bulmayan adacığın bir ucuna da biz ayak basıyoruz. Deniz berrak sularıyla havuzu andırıyor. Daha önce bahsettiğim meşum kazamı hatırlayıp bir ah çekiyorum. Sahilin altın tozunu andıran kumlarının üzerinde oturup sahile yaklaşınca sabun köpüğü gibi dağılan dalgacıkların dinlendirici musikisini dinliyorum. Keşke videoya çektiğim bu musiki seansını da sizlere dinletmenin bir yolu olsaydı!

Kum adacığındaki on-on beş dakikalık molamızdan sonra oğ-

Moreton Körfezi'nin uydu görüntüsü

lum, buraya kadar gelmişken balık yemeden gitmek olmaz, diyor. Tekrar jet skiye atlıyoruz. Biraz açıkta ana güvertesi su üstünde kalmış ve rengi kahverengiye dönmüş bir gemi enkazı görünüyor. Enkaza biraz yaklaşırsak da rotamızı değiştirmiyoruz. Bu enkaz, Moreton Körfezi'nde yüzden fazla gemi enkazının, yeri bilinen 26'sından biriymiş. Enkazı geride bıraktıktan yarım saat kadar sonra üzerinde tek tük binaların bulunduğu sık ağaçlıklı küçük bir adaya doğru yaklaşmaya başlıyoruz. Adaya yüz metre kadar yaklaşmıştık ki jet skimiz kuma saplanıyor. Burada ilk defa böyle bir durumla karşılaştığını ifade eden oğlum oldukça şaşkın. Adaya jet skiyle yanaşma imkânı olmadığından mecburen iniyoruz. Bu kez biz aracımızı çekmeye başlıyoruz. Lakin deniz tabanı tam bir balçık. Sırnaşık balçık kıyıya çıkınca caya dek birkaç kez arkası kuşaklı terliğimi bırakmayıp denizde diz çöktürtüyor bana. Adaya bizden önce yanaşmış üç beş tekne de tam anlamıyla karaya oturmuş. Çaresiz adada suların tekrar yükselmesini bekleyeceğiz.

Nihayet insana akla karayı seçtiren balçıktan kurtulup sahile ayak basıyoruz. Kıyıdan itiba-

Denizle buluşan jet skimiz

Küçük kum adası sahilinde insanlar

ren başlayan ağaçlıkların arasındaki basamak vari odun döşeli bir açıklıkta kısa bir yolculuktan sonra restoran görünüyor. Burası sadece bir bölümünün üstü örtülmüş, derme çatma tam bir balıkçı restoranı. Çardağın altındaki gölgelikli alanda bir masa beğenip oturuyoruz. Dip taraftaki barın bankosunun ardındaki iki genç adamdan başka bir görevli görünmüyor. Oğlum buraya varıp siparişimizi veriyor. Kısa bir bekleyişten sonra karton kutu içinde siparişlerimiz geliyor. Kemiği alınıp tam kıvamında kızarmış oldukça lezzetli balığın yanında bolca da patates kızartması. Buradaki lokantalarda ekmek servisi yok. Varsa yoksa “cips” dedikleri kızartılmış çubuk patatesler. Memlekette hiç fast-fooda gitmediğimden bu tarz cipsi hayatımda ilk kez burada yiyorum. Laf aramızda damağım bayağı da hoşlanıyor.

Tahminen bir saat kadar sonra denizi kontrol etmeye kıyıya inen oğlum döndüğünde artık yola çıkacağımızı belirtiyor. Az

açıklıkta yol alan deniz araçları görülse de kıyı kesimi hâlâ sığ. Tekrar jet skiye çekmeye başlıyoruz. Suların dizimizi geçtiği bir mahalde de biniyoruz. Oğlum denizin lacivert görünen kısımlarından ağır ağır yol alıyor. Çok yol almamıştık ki denizde oynayan birkaç yunus gözümüze çarpıyor. Bu bölgenin açıklarında kışları kambur balina da görünüyormuş. Bu sebeple kışları yoğun olarak teknelerle balina gözleme turları düzenleniyormuş. Oğlum bir ara önümüzü göstererek bak baba, diyor. Gösterdiği yerde irice bir deniz kaplumbağası bizi umursamadan yoluna devam ediyor.

Deniz kaplumbağası gördüğümüz son deniz canlısı oluyor. Artık dibini göstermeyen koyu lacivert sulara kâh kayarcasına kâh bir beşikteymişçesine ana karaya dönüyoruz.

27 Şubat 2023/Pazartesi

Bugün hayatımın mutlu günlerinden biri. Zira ilk kez oğlumdan torunlarımdan birinin doğum gününü kutlayacağım. Şubat ayı girdiğinden bu yana beklediğim gün için sabahtan gelinim Aysun'a kutlama programını soruyorum. Aysun, “Sükeyne kutlama istemiyor baba; ama ona bir sürpriz hazırlayacağız.” diyor. Bu cevap beni oldukça keyiflendiriyor. “O zaman akşam yemekleri de dedesinden...” diyerek katılıyorum gelinime. “Hani o Araplara ait et lokantası var ya, orada...” diye de ekliyorum. Gelinimin orasının pahalı olduğu uyarısına da “Dedesinin bir numarası, müstakbel üniversitelisi, on sekizine basıyor. Duyduğum mutluluğa az bile...” karışlığını veriyorum.

Kum adasından ayrılırken

Balık yemek için çıktığımız adada bizi karşılayan enteresan bir ağaç

Adanın tek kafeteryası

Sükeyne'm, haftada üç beş gün bir Türk'e ait fastfood dükânında yarı zamanlı çalışıyor. Akşamki mesaisinden yorgun dönen Sükeyne henüz kalkmamış. Gelinim fırsattan istifade salonun baş köşesine balonları sallandırıyor. Biraz sonra kalkıp odasından çıkan Sükeyne, balonları görüyor. Ne kadar renk vermemeye zorlasa da suratı hoşnutluğunu gizleyemiyor.

Akşam yemeğinden dönüşte evde çaylarımızı yudumlamaya başlamışken annesinin hazırladığı mumsuz sürpriz pasta ortaya çıkıyor. Seffane ablasından önce pastanın başında yerini alıyor. Jest ve mimiklerinden pastanın bir an önce kesilmesi isteği anlaşılıyor. Ablası onu bekletmeden isteğine kavuşturuyor. Güzel anlar... Lakin çabuk bitiyor. Zira burada böylesi özel günler de yat saatini ertelettiremiyor.

02 Mark 2023/Perşembe

Bugün Avustralya'daki son günümüz. İki buçuk aya yaklaşan Avustralya günlerimiz rüzgâr gibi geçiyor. Son haftaya girmemizle birlikte engel olamadığım bir keder üzerime çörekleniyor. Daha önümüzde günler olmasına rağmen yaşayacağım veda anının tasasını bir türlü benliğimden savuşturamıyo-

rum. Bu hissiyatta yalnız mıyım? Elbette hayır! Hanım hissiyatını saklamakta benim kadar başarılı değil. Ve de oğlum... Tabiatıyla son günlerde anne ile oğulun sarılmaları sıklaşıyor. Hava alanından beri kucaklamadığım oğlum, kucklamaya can atıyorum; lakin arkamdan bir el beni bırakmıyor. Bir ara oğlum, bana çalışma odası olarak tahsis ettiği odasında yalnız oturur görünce ona yaklaşıyorum. Arkamdaki el bu kez beni zapt edemiyor. Kuvvetle sarılıyorum ona. O da bu anı bekliyormuş demek. Yekvücut oluyoruz. Gözyaşlarımız birbirine kavuşuyor.

Gelinim Aysun ile erkenden gelen ablası Kevser Hanım haldır haldır akşamın hazırlığındalar. Sükeyne'm bir ara anneanesi, dünürümüz Hayriye Hanım'ı da getiriyor. 2010 yılındaki ziyaretimizin son gününde olduğu gibi akşam sofrasında kalabalık olacağız anlaşılır. İkindiye doğru Kevser Hanım'ın ortanca kızı Büşra ve eşi Ahmet geliyor. Akşam için önemli bir mazeretleri varmış. Fazla durmuyorlar. Seffane'min kankası küçük kızlarını bırakarak bizimle vedalaşıp ayrılıyorlar.

Akşama doğru Kevser Hanım'ın eşi bacanak Ömer Bey de bize dâhil oluyor. Yemek sonrası

Dönüş yolunda oğlumla

Avustralya saksağanı bir bisikletliye saldırıyor

Kevser Hanım'ın büyük kızı Tuğba ve Bruneyli akademisyen eşi Edi ile iki kızı da bizimle vedalaşmaya geliyorlar.

Telefonlardan duyulan yatsı ezanları ayrılış vaktimizin de geldiğini bildiriyorlar. Hanımla hemen yatsı namazlarımızı eda ediyoruz. Namaz sonrası hiç beklemezsizin veda vaktinin en

ağır birinci safhasına geçiyoruz. Gelinim, torunlarım ve diğer hı-sımlarla vedalaşıp havaalanına doğru yola koyuluyoruz. Havaalanına kadar yarım saatlik yolda hiçbirimizin ağzını bıçak açmıyor. Havaalanında işlemlerimizi yaptırıp valizlerimizi teslim ettikten sonra çeyrek saat kadar daha oğlumla vakit geçiriyoruz. Sonunda oğlumuzla da vedalaşıp bizi uçağa ulaştıracak kapıya yöneliyoruz. Uçağa bininceye kadar geçen sürede oğlum bu iki bölümü ayıran camekânın ardında elinde telefonuyla biteviye bizi görüntülüyor. Bizi uçağa götürecektir koridora girmeden annesiyle son kez ona dönüp birbirimize el sallıyoruz. Uçakta yerimizi aldıktan yarım saat sonra Avustralya saatiyle 23.30'da havalanıyoruz.

Son Söz Yerine Notlar...

* Dost olduğum kuş: Avustralya saksağanı...

Avustralya'ya giderken bilgisayarımı taşınabilir bir harddiske kopyalayarak gitmiştim. Yarım kalan çalışmalarına burada da devam edeceğimi oğluma belirttiğimde kendi odasını bana tahsis ettiği gibi laptopunu da kullanabileceğimi söylemişti. Sabahleyin oğlumun odasındaki çalışma masasına oturduğumda ön bahçemizin çimlerinde yayılan siyah beyaz alalı bir saksağan, yüksekliği duvar genişliğindeki pencereden beni görünce yavaş yavaş pencerenin önüne geliyor. Burada durup beni seyretmeye başlıyor. Acaba ürker de gider mi diye ellerimi çırpıtımda dahi istifini hiç bozmuyor. Bu birliktelik dakikalar boyu sürüyor. Müteakip günlerde de ne zaman bilgisayar başına otursam bu kanatlı dostum da çok geçmeden pencerenin önünde bitiyor.

Bazı günler arka bahçeye çıktığımda burada da beni buluyor. Beni seyretmekten kendini alamayan bu sessiz dostumu internette araştırıyorum. Okuduğlarım karşısında şok olmadım desem yalan olur. Bu müdavimin adı Avustralya saksağanıymış ve de dünyanın en tehlikeli on kuşundan biri, Avustralya'nın da en tehlikeli yaratıklarındanmış. Özellikle üreme dönemlerinde çok hırçınlaşıp fırsatını bulduğunda piknikçilerin etlerini çalmış. Daha kötüsü de bisiklet üstünde bir insan gördüğünde mutlaka saldırır, kolay kolay da vazgeçmezmiş. Bisikletçilerin yanı sıra bazı evler, evcil hayvanlar ve çocuklar da bu agresif saldırılara maruz kalabilirlermiş. Bu kuşun saldırılarından korunmak için yapılan tavsiyeler arasında "beslemeyin" uyarısı da var.

* Son yıllarda ülkemizin önemli meselelerinden biri hâline gelen sokak köpeklerine burada hiç ama hiç rastlayamazsınız. Burada evlerde köpek beslemek oldukça yaygın olmasına sokaklarda başıboş ne bir köpek ne de bir kedi göremezsiniz.

* Avustralya'nın tehlikeli canlılarının başında örümcekler geliyor. Oldukça iri olan örümcekleri kapalı açık bütün alanlarda görmeniz olası. Ayakkabınızı kapı önüne bırakmışsanız giymeden onu ters çevirip sert hamlelerle yere çırpmadan giymeniz ayağınıza bir iş getirebilir. Ağaçlık kaldırımlarda ilerlerken de gözünüz tetikte olmalı. Zira yer değiştiren bir örümcekle burun buruna gelebilirsiniz.

* Avustralyalıların gıpta ettiğim hasletlerinin başında saygılı olmaları geliyor. Saygı deyince de sadece insana olan saygı akla gel-

En büyük torunum Sükeyne'nin doğum günü pastası

Avustralyalı torunlarım (soldan sağa): Seffane Havle, Sükeyne Hale, Semure Mert

mesin. Çevrelerine da çok saygılılar. Caddelerde sokaklarda, parklarda piknik alanlarında en ufak bir çöp, tek bir izmarit göremezsiniz. Dolayısıyla burada gözünüz ve burnunuz asla rahatsız olmaz. Trafikte, tıkanıklık durumlarında bile, tek bir klakson sesi duyamazsınız. Tabiatıyla kulağınız da rahatsız olmaz.

* Avustralya'da cadde ve sokak kenarlarında bir çöp konteynerine rastlamazsın. Herkes çöpünü evindeki çöp kovalarında biriktiriyor. Her evde büyükçe tekerlekli üç atık kovası bulduruyor. Bunlardan biri evsel, diğer ikisi dönüştürülebilir camkâğıt ve metal atıklar için. Belediye bunların toplanacağı gün ve saatler belirlenmiş. Çöpler o gün o saate doğru evden dışarı

Son gün hatırası

Bahçe sandalyesinin altına gizlenmiş iri bir örümcek

Avustralya saksakağı

Çöp kamyonu çöpü alırken

çıkarılıp kaldırım kenarına bırakılıyor. Görevli olarak sadece şoförünün bulunduğu çöp kamyonu saatinde gelip yan tarafındaki robotumsu bir aparatla çöp kovasını güzelce kaldırıp içini kamyonu döktükten sonra kaldırımı bırakıyor. Bu işlem saniyeler içerisinde gerçekleşiyor.

* Avustralya'da akşam saat 21.00'den sonra sokaklarda bir insana rastlayamayacağınız gibi

araba geçişleri de nadirattandır.

* Mahalle aralarında evlerde üst perdeden ne bir insan ne de bir müzik sesi duyamazsınız.

* Daha önce de bahsetmiştim, Avustralya'da mahalle aralarında yürürken büyük olsun küçük olsun, erkek olsun kadın olsun karşılaştığınız bütün insanlar, ama baş temennasıyla ama sesli olarak selam vermeden geçmiyorlar. Bu, tam da biz Müslümanlar da olması gereken bir haslet.

Hülasa... 2010 yılında Avustralya-Sydney'e yaptığımız ilk seyahatimizde tuttuğum -yine *Akademik Sayfalar*'da yayımlanan- günlüğümü bitirirken "Burada bir ezan sesi duysaydım işte bir Müslüman ülkesi derdim!" sözümü tekrarlayarak bu günlüğümü de tamamliyorum.

(Bitti)

MELEK HIÇ HANIMEFENDİ İLE İLGİLİ HATIRAM VE BİR KİTAP

Prof. Dr.
Oktay
SARI

Melek Hiç ismini ilk olarak Ali Işık Hoca'mdan duymuş ve Akademik Sayfalar'da çıkan yazısını da pür dikkat okumuştum (1). Konyalı gazetecilerden Mustafa Güden de konuyu bir yazısında yakın zamanda ele aldı (2). Bu ismi bir yazı dizisi ile ilk gündeme getiren de Konya'nın hafızası olarak bilinen Selçuk Es'tir (3). Kimdir Melek Hiç?

“Melek Hiç, Türk edebiyatının kadın şairlerindedir. İki değerli eserin sahibidir. Selçuk Es'in bildirdiğine göre, oğlu yüksek inşaat mühendisi Harun Bayer'dir. Selçuk Es'in daire arkadaşıdır. 1951 yılından itibaren Konya'da oğlunun yanında yaşayan Melek Hiç'in ilk kitabı İçin İçin adını taşımaktadır. Kitap 1955 yılında Konya'da basılmıştır. İkinci kitabı (1961) Mevlâna Aşkı'dır. Buradaki şiirlerinde Hz. Mevlâna'ya duyduğu hürmet, sevgi ve aşkı anlatmıştır. Mevlevidir.” (4)

Melek Hiç neden önemli? Amir Ateş tarafından bestelenen “Bir Kızıl Goncaya Benzer Dudağın” adlı muhayyerkürdi şarkının güftekarı olduğu için. Beşerî bir sevgiye ait olduğu düşünülen ama Peygamber Efendimize duyulan aşk için yazılan bu şiir bizi Melek Hiç'e, o da ibretli bir hayat hikayesine götürüyor. Ali Işık Hoca kitabında bu hikâyeyi çok güzel özetliyor. 1893'te İstanbul'da dünyaya gelen Melek Hanım son görevi Morova Kaymakamlığı olan Halit Bey'in kızıdır. Kızını okula gön-

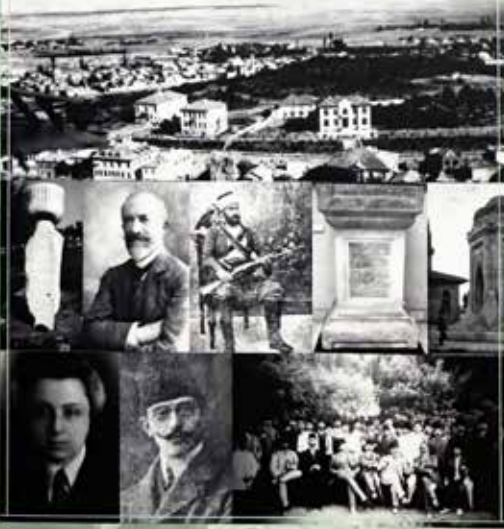
dermeyerek çevresinin en iyi öğretmenlerinin evinde ders vermeleri suretiyle lise derecesinde tahsil yaptırır. Sultan Reşad'ın mabeyin müdürlüğünü yapmış olan Ahmed Recai Bey'le evliliğinden bir erkek çocuğu olan Melek Hanım eşinden ayrıldıktan sonra bir daha evlenmez. 1951'den sonra Konya'ya gelerek yukarıda bahsettiğimiz eserleri yazar. 6 Ocak 1964'te kanserin pençesinden kurtulamaz ve dünyadan göçer. Cenazesinde birçok sanatseverle birlikte Abdülbaki Gölpınarlı, Mehmet Önder, Müze mensupları, edebiyat öğretmenleri de bulunur.

Yakın bir dönemde vefat etmiş olmasına rağmen Melek Hanım'ın mezarının yerini bilemiyoruz. Konya Mezarlıkları üzerine araştırmaları olan ve Üçler Mezarlığını karış karış bilen Ali Işık Hoca da tüm aramalarına rağmen mezarını bulamaz. Mevlâna âşığı olan ve o gibi hiçliği arzulayan ve soyadı da Hiç olan Melek Hanım'ın bu arzusu muhtemelen Aslanlı Kışla Caddesi'ni genişletme çalışmaları ile mi gerçekleşti bilemiyoruz. 24 Ocak 2026'da Mesnevihan Şefik Can Dede'yi anma merasimine iştirak eden Amir Ateş üstadımız Üçler Mezarlığı'nda Ahmet Çalışır ağabeyin koluna tutunarak “Melek Anne'yi de ziyaret edelim” dediğinde başkalarıyla konuşmaya daldığım için ziyarete nereye gittiklerini göremedim. Daha sonra Ahmet ağabeyi telefonla arayarak yer hakkında bilgi istedim. Kabrista-

قونیه وولاتی

ALİ IŞIK

KONYA'NIN Fİ TARİHİNDE MAZLUMLAR, HAINLER VE GARİPLER

cizgi

na gittiğinde ziyaret ettikleri yerin fotoğrafını göndereceğini söyledi ki mutlaka o yeri de Melek Hanım muhibleri ile paylaşacağım.

Bir gün interneti karıştırırken bir müzayede kurumunda açık arttırmaya konulmuş olan, Melek Hanım tarafından Selçuk Volkan'a hitaben kaleme alınmış 30 Aralık 1961 tarihli mektuba rastlayıp fotoğrafı Ali Hoca'mla paylaşmış idim. Kendileri "Hamidiye Mahallesi, İnceminare Sokağı, Nu. 39" olan Melek Hanım'ın ikamet adresinin yerini tespit etmişler. Şu anda orada bir dersane bulunuyor. Bu vesile ile Konya

Büyükşehir Belediyesi'nden bu mekâna bir bilgilendirme yazısı yazmasını istiham etmiş olalım.

Melek Hiç Hanım Sokağı'nın fotoğrafını çekmek için birkaç hafta önce yaptığım incelemede sokağa yeni binaların yapılmış olduğunu, sokaktaki çalışmalar nedeniyle tabelanın da sökülmiş olduğunu görerek "hiçlik" bu olsa gerek dedim. Elbette tabela çalışmalar bittiğinde yerine takılacaktır.

Şimdi asıl hikâyeye gelelim. 2024 yılında İstanbul'da görev yaptığım esnada tanıştığım Sevilay Hemşire Hanım'a da Melek Hiç Hanım'dan bahsetmiş idim. İçin İçin isimli şiir kitabının Balat'taki Kadın Eserleri Kütüphanesi'nde olduğunu internet taramasında gördüğümü ama mesai saatleri içerisinde Balat'a gitme imkânı bulamadığımı söylemişim. Sağ olsun iki gün sonra hastane telefonuma geri dönüş yaptı ve telefonla kütüphaneyi aradığını, yetkiliye kitaptan bahsettiğini söyledi. Yetkili kişi çok şaşırarak Melek Hanım'ın "Bir Kızıl Gonca'ya Benzer Dudağım"dan başka şiirleri olduğunu bilmediğini söylemiş. İyi insanlar hep var olsunlar, bu zat hemen kitabın sayfalarının fotoğrafını çekip göndermiş, Sevilay Hanım da bana ilettili. Ben de o esnada Avustralya'da olduğunu bildiğim Ali Işık Hoca'ya kitabın kapığının fotoğrafını attım. Ali Ho-

ca'nın bana ilettiği yazıyı buraya aynen ekliyorum: "Ve aleyküm selam hocam. Şu anda Avustralya'da gecenin 02.20'si. Gün boyu tek düze, biteviye yağan yağmur damlalarının pencereimin üstündeki çelende çaldıkları trampetlere inatla dayatsam da mağlubiyeti kabul edip bilgisayarımın başına geçtim. Tevafukun böylesine bakın ki çalıştığım dosya "Melek Hiç"... Oktay Hoca'm da mutlaka bir hiss-i kable'l-vuku ile fakirle bir fotoğraf paylaşıyor: Melek Hiç...Hocam şu anda "Konya'nın Fi Tarihi'nde Kahramanlar, Hainler ve Garipler" başlığı altında bir çalışma yapıyorum. Sıra gariplerden Melek Hanım'a gelmişti. Sevgili Hocam, bu kitabı jpeg veya pdf olarak paylaşmanızın imkânı var mı? Şayet mümkün olursa çok makbule geçer, minnet duyarım. Rabbime emanet olunuz."

Hikâyenin devamını da anlatarak bu bahsi kapatayım. Hz. Mevlâna'yı anma haftasında yaşadığım bu hadiseden beş ay sonra Sevilay Hanım bana bir mesaj daha attı. Kızını havaalanına götürmek için bindiği otobüste yanına oturan beyefendinin yakasında Kadın Eserleri Kütüphanesi'ne ait rozet görmüş. "Orada mı çalışıyorsunuz?" dediğinde kişinin kendisine bu kitabı atan zat olduğunu öğrenmiş. Evet, niyetler halis olunca arka arkaya tevafuklar da sıralanıveriyor insanın karşısına.

Ali Işık Hoca 1954'te Konya'nın Kadınhanı ilçesinde doğan, Türkçe öğretmenliği hayatını 2003 yılında Konya Lisesi'nde noktlayan çok değerli bir hocamız. Tanışmamız TYB Konya Şubesi ile bağlantılı. Aynı ilkokulda (Gazi Mustafa Kemal İlkokulu) ve aynı lisede (Gazi Lisesi, yeni adıyla Konya Lisesi) okumamız da ortak noktalarımız. Ali Hoca emeklilik hayatında hiç boş dur-

mamış, Konya kültürüne benim sayabildiğim kadarıyla 21 kitap kazandırmıştır. Merhaba gazetesinin 24 yıldır çıkardığı Akademik Sayfalar'ın da editörlerinden. Ama en büyük eseri galiba gene editörlerinden olduğu Konya Ansiklopedisi.

Nisan 2025'te çıkan Konya'nın Fi Tarihinde Mazlumlar, Hainler ve Garipler isimli kitabını hemen temin ettim. Kitapta Melek Hiç bahsinde benden de bahsedilmiş olması hasebiyle çok memnun oldum. Kitabın Mazlumlar Bölümü'nde Koç Bekir Ağa ve Konya Hadisesi, Boz Bey; Hainler Bölümünde XX. Yüzyıl Başlarında Alâeddin Tepesi'nde Bir Tarih ve Medeniyet Talanı, Ebüzziya Tevfik'in Konya'daki Sürgün Yılları, Konya'dan Kıymetli Bir Mezar Anıtının Papaya Hediye Götürülmesi Girişimi Yahut Osman Hamdi Bey'in Dönemindeki Eski Eski Eser Hırsızlıklarına Göz Yumması; Garipler Bölümü'nde de Mezar Taşına Sahip Çıkılmayan İstanbullu Bir Sanatkâr: Mimar Muzafer Bey, Konya Toprağında Gaip Bir İstanbul Hanımefendisi Şaire: Melek Hiç, İlk Kadın Konya Milletvekili: Bahire Bediz Morova Aydılek (1897-1965) başlıkları bulunmakta. Bu başlıklar Ali Işık'ın daha önce müstakil olarak kaleme aldığı yazıların bir kitapta yeniden düzenlenerek toplanmış hâlleri. Konya'daki bazı mazlum, hain ve gariplerin bir kitapta derlenmesi fikri hem çok ilginç hem de aydınlatıcı. Aslında bahsedilen insanlar sadece Konya'nın şahsiyetleri değil, tarihimizin ortak değerleri.

Ali Hoca'nın yazma usulü her zaman anlaşılır, sade, tıpkı konuşur gibi. Konuşma usulü de bir yazıyı okur gibi yani duraklara dikkat ederek, aralara eski dilimizden bol bol kelime serpişti-

rererek. Eski dile aşına olmayanlar, karşısında benzer ince üslubu kullanmakta zorluğa düşebilirler. Osmanlı bakiyesi bir nesille görüşme imkânı bulan okumuş insanımız bu lisanı kullanmakta çok mahirdir diyebiliriz. Evet, Konya doğumlu bir kişi için İstanbul beyefendisi tamlamasını kullanamayız ama Konya’ımızda daha düzel bir isimlendirme var: Çelebimeşrep. Hz. Pîr’in soyundan gelenlere çelebi denir malum. Konyalı olup edebi, bilgeliği, saygınlığı ve hoşgörüyü bünyesinde barındıranlara da çelebimeşrep denir ki bana kalırsa muhteviyatı İstanbul beyefendisinden daha fazladır. Ali Hoca da çelebimeşrep bir kişidir.

Söz konusu kitaptaki yazıların hepsi belgelidir. Her yazının sonunda çokça kaynak yer alır. Kitap siyah beyaz görsellerle daha açıklayıcı hâle gelmiştir. Bir Türkçe hocasının kaleminden çıkan kitapta tahmin edileceği üzere imla hatası yok denecek kadar azdır. Dipnotlar yerli yerindedir. Kitap boyutuyla, sayfa sayısı, yazı tipiyle tam manasıyla “okumalık”tır.

Her konusunun birbirinden ilginç olduğu kitapta Osman Hamdi Bey ile ilgili başlıktan aktarmalar yaparak konuyu sonlandırmak istiyorum:

“Yukarıda tamamına yer verdiğimiz rapor, hafızamızdaki Osman Hamdi Bey imajını oldukça sarstığından bizi onun hakkında kapsamlı bir araştırmaya sevk etti. Bu araştırma sonucunda yaygın olarak bilinene tamamen zıt bir Osman Hamdi Bey portresi çizen yayınlara ulaştık. Bilinene zıt; zira bir yanda memleketindeki eski eserleri korumak için Asar-ı Atika Nizamnamesi yayımlayan bir Osman Hamdi, diğer yanda da eski

eserlerin Avrupa’ya kaçırılmasına göz yuman bir Osman Hamdi...”

“Osman Hamdi Bey’in birçok arkeolojik eserin yurt dışına kaçırılmasına göz yummasında yumuşak karnı resimleridir. Üst seviyede bir ressam olmamasına rağmen resimlerine çoğunlukla Batılılar -ki bunlar hep yağmacı zihniyetli resmî kimliklerdir- ilgi gösterip satın almışlardır. Bundan dolayı olsa gerektir Osman Hamdi Bey yurt içinde 1881, 1882 ve 1883 yıllarında olmak üzere sadece üç sergi düzenlemiştir. Buna karşılık 1888’den başlamak üzere, 1902’den sonra da hemen hemen her yıl resimlerini Berlin, Paris, Londra, Münih, Chicago ve Liverpool’da sergilemiştir (Edhem Eldem’den alıntı).”

“Osmanlı Arşivi’nde bulduğumuz 15 Şaban 1312 / 11 Şubat 1895 tarihli bir belge de Müze-i Hümayun Müdürü Hamdi Bey’in usulsüz olarak Avrupa müzelerine gönderilen asar-ı atika haberleri üzerine görevinden istifa etmesi üzerinedir.”

Kaynaklar:

1. Konya’da Metfun Bir İstanbul Hanımefendisi Şaire: Melek Hiç. Ali Işık. Akademik Sayfalar. Cilt 17, sayı 27, sayfa 422-427. İnternet erişimi: <https://www.merhabahaber.com/d/file/cilt-17,-sayi-27,-1-kasim-2017.pdf> Erişim tarihi: 24.02.2026
2. <https://www.konyayenigun.com/adi-melek-musteari-hic> Erişim tarihi: 24.02.2026
3. Mezarı Konya’da Bir Kadın Şairimiz: Melek Hiç. Yeni Konya, sayı 11514-11521. 13-17 Kasım 1979.
4. Selçuk Es’in Yazılarındaki Şairler. Mustafa Özcan. Konya Yenigün. 7-13 Ocak 2026. İnternet erişimi: <https://konyayenigun.com/uploads/2026/01/yenigun-070126.pdf> Erişim tarihi: 24.02.2026

Konya’nın Fi Tarihinde Mazlumlar, Hainler ve Garipler, Ali Işık. Çizgi Kitabevi Yayınları, Nisan 2025, 1. Baskı, Konya, 256 sayfa